Po konfiskavimo antroji laida

Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 14a(96a) | Vilnius 1939 m. vasario 2 d. (ketvirtadienis) | Antri metai

PER BLAIVŲ JAUNIMĄ Į TAUTOS GEROVĘ

Gyvename netikrais laikais. Pasaulyje neramu. Vienur siaučia karai, kitur didėja valstybių nesantaika. Tie neramumai veikia ir mus, šio krašto lietuvius gyventojus. Veikdami jie mus ir baugina. Mums atrodo, kad kitur esamų neramumų banga ir mus palies... Taip būdami nusiteikę, mes dairomės ir galvojame, kur gali būti mūsų priešas, o kur bičiulis.

Ir gerai darome, kad budime ir norime visokiems galimiems įvykiams būti pasiruošę. Taip ir turėtų būti. Vertindami platesniojo visuomeninio ir politinio gyvenimo įvykius ir darydami dėl jų drąsesnes išvadas, mes galime tas gyvenimo sritis geriau pažinti, labiau save įsisąmoninti ir tapti atsparesniais net ir dideliems pavojams.

Bet ar mes, šio krašto lietuviai gyventojai, pavojų turime bijoti vien iš kitur, iš toliau? O mūsų krašte, čia pat mūsų tarpe, ar jokie pavojai mums negresia? Tik pasidairykime, tik labiau pažinkime save ir savo darbų pasėkas, o pamatysime, kad pavojų toli ieškoti nereikės. Mes įsitikinsime, kad kai kuriais pavojais jau dabar esame apsupti.

Mūsų gyvenime pavojus sukelia visokios negerovės. Vienos jų yra mažos, kitos didelės, bet kartu suėmus, jos visos yra žalingos, o ypač viena plačiausiai įsigalėjusių negerovių — žmonių girtuokliavimas. Gal dabar sunku būtų ir surasti mūsų krašte kaimas ar miestelis (apie miestus nė nekalbėkime), kur nebūtų girtuoklių, kur dėl girtuokliavimo nebūtų šeimose vargo, skurdo, vaidų, kur girtuokliavimą palaikąs jaunimas nekeltų muštynių ir nedrumstų ramaus kaimo žmonių gyvenimo. Štai pavyzdys.

Ateina metinė šventė. Jauni ir vyresnieji sueina į vieną vietą surengti pramogos. Prasideda dainos, rateliai, žaismai. Visų nuotaika pakilusi. Visi jaučiasi kaip vienos šeimos nariai. Bendra kalba, bendra daina visus suartina ir sukelia, sustiprina jų tautinius jausmus. Bet štai įsisuka du ar trys pasigėrę degtine — ir sujra graži pramoga. Kyla triukšmas, atsiranda netvarka; darban nueina peiliai, plytos, „svencatkos" ir kitos puolimo ir gynimosi priemonės. O galutiniai vaisiai — keli sužeisti, o kai kada ir nužudyti. Mūsų žiniomis, šiemet per Kalėdų ir Naujų Metų šventes tokių muštynių vien Švenčionių apskr. buvo 17-koje vietų. Sužeista apie 50 žmonių, iš jų du jau mirę...

Argi tai maža negerovė? Jeigu su ja nebus kovojama, ji gali išsiplėsti ir sukelti tokį pavojų, kuris mūsų žmonėms padarys labai daug žalos ir negarbės.

Pažymėtina, kad girtuokliavimas labiausiai yra įsigalėjęs jaunimo tarpe. Vadinasi, jis gadina pačias geriausias, pačias jauniausias mūsų visuomenės jėgas. O koks jaunimas, tokia gali būti ir ateitis.

Turint tai galvoje reikėtų tik sveikinti Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugiją, kad ji šiemet vasario mėnesio pradžioje sumanė surengti blaivybės savaitę, kurios šūkis: „Per blaivų jaunimą į tautos gerovę". Mūsų visuomenė šį šūkį turėtų suprasti ir stoti į bendrą mūsų jaunimo blaivinimo darbą.

Šiuo metu su įsigalėjusiu girtuoklavimu kovoja visų šalių blaivininkų organizacijos ir blaivesnioji visuomenė. Ir mums nereikėtų atsilikti. Kiekvieno sąmoningo lietuvio pareiga būtų blaivybės idėja skleisti ne vien blaivybės savaitės proga, bet visada ir visur. Ir tai turėtų būti daroma ne vien žodžiu, bet ir ryškiu, drąsiu pavyzdžiu ir visišku susilaikymu nuo bet kokio alkoholinių gėralų vartojimo.

Teatsiranda kiekviename kaime ar miestelyje nors dvi—trys blaivininkų šeimos, o pamatysime, kad jos savo gražiu pavyzdžiu užkrės ir kitas ir tuo daug padarys.

Panašiai galėtų būti ir jaunimo tarpe. Tesusitaria savo tarpe nors trys—keturi jaunuoliai ir tepasiryžta degtinės nė į burną neimti — ilgainiui panašiai ims daryti ir kiti. Ir tuo būdu blaivybė augs, plis, šakosis. Ji paplis po visą kraštą ir be organizacijų paramos. *S.U.*

Klaidos atitaisymas „Aido" 13-jo numerio vedamajame įsibrovė klaida. Priešpaskutinio sakinio pabaigoje turi būti „derintų tarptautinį mūsų sugyvenimą", bet: „*derintų tarpusavį mūsų sugyvenimą*".

Kanclerio Hitlerio kalba

Kaip jau buvo rašyta, sausio 30 dieną Berlyne Hitleris pasakė didelę politinę kalbą, kurios nekantriai laukė visa Europa. Tos kalbos buvo laukiama ne todėl, kad sausio 30 dieną suėjo šešeri metai, kai Vokietijoje valdžia pateko į hitlerininkų rankas, bet todėl, kad visi norėjo išgirsti, ko šiemet reikalaus Hitleris.

Iš Hitlerio kalbos pirmos dalies dar nebuvo aišku, ko jis pareikalaus. Įprastu būdu Hitleris pirmiausia apibūdino savo partijos didelius laimėjimus visose srityse. Tarp suminėtų laimėjimų valstybės vidaus gyvenime Hitleris ypatingai pabrėžė savo partijos laimėjimus užsienyje. Didelę ovaciją sukėlė susirinkusieji partijos atstovai, kai jis suminėjo 1938 metais Austrijos užėmimą ir dalies Čeko-Slovakijos teritorijos prijungimą prie Vokietijos. Kaip paprastai, Hitleris neiškentė nepasmerkęs bolševikų ir neišpeikęs demokratų, kuriuos apibūdino, kaipo „pasaulio taisytojus", norinčius pražudyti Vokietiją. Visa tai suminėjęs, Hitleris ilgeliau sustojo ties Vokietijos ekonomine būkle. Hitleris pareiškė, kad Vokietijos ekonominė buitis esanti labai sunki. Ypač todėl, kad Vokietija yra labai tirštai apgyventa — 135 žmonės kv. kilometre. Taip tenka gyventi 80 milijonų tautai, neturinčiai pagelbos iš šalies.

Pasmerkęs anglus už tai, kad jie esą be reikalo bijosi vokiečių įsigalėjimo ir Vokietijos kolonijų atėmimą pavadinęs apiplėšimu, Hitleris pareiškė, kad pasaulio turtai negali būti dalijami jėga, bet remiantis teisingumu.

Tai turėdamas galvoje, kancleris Hitleris pareiškė:

„Vokietijai reikalingos kolonijos ne tam, kad ten organizuotų armiją, kurią pakankamai stiprią sudaro patys vokiečiai, bet ekonominio gyvenimo palengvinimui".

Kiek toliau Hitleris savo kalboje dar priminė:

„Vokietija neturi jokių teritorinių pretensijų nei prie Prancūzijos, nei prie Anglijos, tik ji reikalauja grąžinti kolonijas".

Kiti klausimai, kuriuos Vokietijos kancleris palietė, buvo arba antraeiliai, arba ankštai susiję su kolonijų atgavimu.

Iš to visa Europa padarė aiškią išvadą, kad Vokietija visu griežtumu nutarė išspręsti kolonijų klausimą. Pažymėtina ir ta aplinkybė, kad Hitleris kalbėjo tik apie tas kolonijas, kurias iš Vokietijos atėmė Anglija ir Prancūzija. Vadinasi. nieko nekalbama apie Belgijos, Olandijos ir Portugalijos kolonijas. Kaip į kanclerio Hitlerio kalba reaguos Prancūzija, o ypač Anglija, kuri daugiausia turi Vokietijos kolonijų, netrukus sužinosime.

Ką į tai užsienis?

Hitlerio kalba, kaip ir galima buvo laukti, padarė didelį įspūdį visoje Europoje. Prancūzų laikraščiai ypač plačiai komentuoja tą Hitlerio kalbos vietą, kurioje jis pasisakė eisiąs su italais, jei šiems tektų kariauti. Prancūzų spauda klausia, ar vokiečiai ir tada eitų su italais, jei šie, negavę iš Prancūzijos žemių, paskelbtų karą. Deja, šiuo atveju Hitlerio kalba visaip galima aiškinti.

Dar ramiau komentuoja Hitlerio kalbą anglų dienraščiai, pabrėždami, kad Hitleris kolonijų klausimą norįs išspręsti taikingu būdu. Anglai, pasak Londono dienraščių, niekuomet neatsisako kalbėti įvairiais klausimais, jei tik jie norima išspręsti taikingai. Vienas Londono dienraštis praneša, kad artimiausiu metu būsianti sukviesta kolonijų klausimui išspręsti konferencija.

Tačiau kol kas nieko tikro nežinoma. Su įdomumu laukiama Čemberleno kalbos, kurią jis turėjo pasakyti šio mėn. 1 dieną Anglijos parlamente. Savo kalboje Anglijos premjeras visų pirma apibūdinsiąs bendrą padėtį ir atsakysiąs į Hitlerio kalbą.

Vokiečiai ragina... italus

Kanclerio Hitlerio kalbos išvakarėse vyriausias hitlerininkų laikraštis „Voelkischer Beobachter" įsidėjo straipsnį „Italija ir Prancūzija".

Minėtas dienraštis sako, kad šių dienų Rymui Prancūzija yra „dabartinė Kartagina". Sąjunga su Ispanija Italijai leidžia palaužti seną Prancūzijos vyravimą vakarinėje Viduržemio dalyje. Kontroliuojant susisiekimo kelius šioje Viduržemio dalyje, Prancūzija atkertama nuo juodųjų kareivių atsargos iš Afrikos. Politinis dėsnis Italijai liepia laikytis visų savo reikalavimų. Korsikos ir Nicos iredentizmas yra kliūtis susiartinti italams ir prancūzams. Baigdamas straipsnį laikraštis sumini sąjungas, kuriomis Italija gali pasitikėti.

Aišku, kad „V. B.", kalbėdamas apie sąjungas, turi galvoje Italijos—Vokietijos ašį. Aiškiai apie tai išsitarė ir Hitleris savo kalboje, primindamas, kad vokiečiai kiekvienu atveju stosią Italijos pusėje.

Baltijos valstybės ir Tautų Sąjunga

Kaune viešėjo lietuvė kunigaikštytė Radvilaitė, nuolatinė Tautų Sąjungos sekretoriato darbuotoja Kunigaikštytė Radvilaitė Tautų Sąjungos sekretoriate dirba nuo 19?0 metų. Dešimtį metų ji dirbo spaudos skyriuje, 5 metus socialiniame skyr., 3 metus intelektualiniame skyriuje. Dėlto jai Tautų Sąjungos darbas yra gerai žinomas.

Kauno dienraščio „XX Amžiaus" rašo, kad jo bendradarbiui tekę su kunigaikštyte Radvilaite pasikalbėti dėl Tautų Sąjungos veikimo. Ji pabrėžusi, kad Tautų Sąjunga jau esanti susilpnėjusi, bet esą yra vilties, kad ji vėl atsigausianti. Pasaulyje dabar auganti socialinė idėja, o Tautų Sąjunga kaip tik tai idėjai plėsti daug ir kreipia dėmesio. O per socialinį bendradarbiavimą tautos galės prieiti ir prie politinio bendradarbiavimo.

Dabar Tautų Sąjunga reformuojama. Kun. Radvilaitės nuomone, dabar iš Tautų Sąjungos neturėtų pasitraukti Lietuva ir kitos mažosios valstybės, nes kitaip Tautų S-gą pertvarkytų vien didžiosios valstybės.

Toliau kun. Radvilaitė pabrėžė, kad dabar Baltijos valstybės labiau yra traukiamos į T. S-gos darbą. Paskutiniame T. S-gos posėdyje gavusios naujas vietas: Lietuva — socialinių klausimų skyriuje, Latvija — intelektualinio bendradarbiavimo, Estija — tranzito (keliavimo), kur svarstomi yra ir Klaipėdos tranzito reikalai.

Baltijos užsienių reikalų ministrų konferencija

Vasario 2 d. Kaune prasideda Baltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų *ministrų konferencija.*

Lietuvos delegaciją sudaro: užsienių reikalų ministras J. Urbšys, pasiuntinys Rygoje Bizauskas, Lietuvos pasiuntinys Taline Dailidė, ekonominio departamento direktorius Norkaitis, rytų skyriaus vedėjas Mačiulis ir sekr. Daukša.

Latvijos delegacijai pirmininkauja latvių užsienių reikalų ministras Munteras, Estijos delegacijai — estų užsienių reikalų ministras Selteris.

— Šiomis dienomis Lietuvos miškuose surengtos didelės medžioklės, kuriose dalyvavo Valstybės Prezidentas, kai kurie ministrai ir šiaip daug žymių žmonių.

— Kaune veikia Lietuvių—Britų (Anglų) Draugija. Šiomis dienomis ji Kaune atidarė Lietuvių — Britų Klūbą. Kai kurių anglų firmų remiama Lietuvių—Anglų Draugija skiria lietuvos studentams visą eilę stipendijų.

Čeko-Slovakija visiškoje Vokietijos žinioje

Pereitą rudenį Čeko-Slovakijoje susisiekimas su įvairiomis krašto dalimis buvo keliose vietose perkirstas. Susisiekimas tarp Bohemijos ir Moravijos, Slovakijos ir Karpatų Ukrainos dėl to pasidarė labai lėtas ir vingiuotas. Tarp čekoslovakų ir vokiečių geležinkelių direkcijų buvo vedamos derybos ir buvo susitarta, kad per vokiečių užimtą sritį bus leidžiami čeko-slovakų užplombuoti traukiniai, kurie galės naudotis didžiausia laisve. Kad šita susisiekimo sistema galėtų visiškai patenkinti reikalavimus, nebus atsižvelgta į vežamų dalykų pobūdį. Galės būti pervežama policija, žandarai ir net kariuomenė. Taip pat ir vokiečių kariuomenė iš Drezdeno į Vieną bus leidžiama vežti per Čeko-Slovakijos teritoriją, tuo būdu šitą kelią sutrumpinant daugeliu kilometrų.

Be to, pranešama, kad Čeko-Slovakijoje bus leista vokiečiams organizuotis į hitlerininkų būrius ir nešioti savo uniformas.

Neįtikėtina žinia

Hitlerio laiškas... Stalinui

Šiemet Vokietijos kancleris Hitleris, Naujųjų Metų proga priimdamas diplomatinį korpusą, ilgai du vienu kalbėjo su Sovietų Rusijos ambasadoriumi.

Šis įvykis Europos spaudoje visaip buvo aiškinamas. Netrukus viename kitame laikraštyje pasirodė žinių, kad artimiausiu metu tarp Vokietijos ir Sovietų Rusijos prasidėsiančios prekybinio pobūdžio derybos.

Kai kurie anglų dienraščiai, pranešdami šią žinia, teigia, kad vokiečių delegacijos pirmininkas, vykdamas į Maskvą derėtis, nuveš Stalinui Hitlerio laišką, kuriame Vokietijos kancleris pasiūlysiąs sudaryti su Sovietų Rusija nepuolimo sutartį.

Kiek ši žinia yra tikra, tuo tarpu nieko negalima pasakyti.

KULTŪRINĖS ŽINIOS

Lietuvos teatro svečias Vilniuje

— Šiandie nepamirškite ateiti į pono Stanislovo Pilkos, valstybinio Lietuvos teatro artisto, recitalą, bus aštuntą valandą vakarą.

— Gerai, dėkui, labai įdomu paklausyti ir išgirsti Lietuvos artistą kalbant gyvu žodžiu, tiesiai iš scenos, ne iš radiofono.

— Šis p. Pilkos recitalas ypač svarbus lietuvių kalbos mokytojams. Bus parodyta, kaip skamba lietuviškas žodis tikro artisto lūpose O mokytojui, mokiniui ir apskritai visiems pasimokyti aiškaus, gražaus tarimo visuomet pravartu. Dabar jau tiek Lietuvos Valstybėje, tiek ir mūsų krašte daug kam rūpi ne tik gražiai parašyti, bet ir sklandžiai, aiškiai, teisingai pakalbėti.

Tad sulaukę aštuntos valandos, visi, kas galėjo, traukė į Vytauto Didžiojo gimnaziją pasiklausyti mielojo svečio kalbos. Netrukus scenoje pasirodė augalotas, gražus vyras, kurs, Meno ir Literatūros d-jos pirmininko kun. A. Viskanto pasveikintas, pradėjo kalbėti.

— Aš pasakysiu Bruto kalbą iš Šekspyro veikalo, pavadinto „Julius Cezaris". Romos miesto forume susirinkusi didžiulė įniršusi minia, kuri, Brutui imperatorių Cezarį nužudžius, reikalauja pasiaiškinti. Brutas kalba, aiškinasi miniai dėl savo žmogžudystės šiais žodžiais:

— Romėnai, nutilkit, leiskit man savo žodį tarti, paskui jūs kalbėsit ir mane kaltinsit.

Aš nužudžiau Julių Cezarį, bet aš jį mylėjau nemažiau, kaip tie, kurie jį labiausiai mylėjo.

Ir vis dėlto nužudžiau dėl to, kad Romą labiau mylėjau, negu Cezarį.

Džiaugiausi, kada Cezaris kariavo ir laimėjo Romai daug žemių ir garbės, bet sielojausi, kada jis ėmė trokšti valdžios. Romėnai! Ar yra jūsų tarpe nors vienas, kurs norėtų būti vergas? Ar yra, prašau man pasakyti! Aš tik jį įžeidžiau. Tylite, nėra? Romėnai! Ar yra jūsų tarpe nors vienas, kurs nemylėtų Romos? Ar yra, pasakykite! Jei yra, aš tik jį įžeidžiau! Romėnai, baigiu savo kalbą, dabar tarkite savo žodį jūs.

Toks buvo, trumpai prabėgomis nupasakojus, pirmas dalykas kurį gerb. svečias parecitavo. Salė net lpo savo kailyje. Pasipylė viršuje ir apačiuje daugybė katučių, kuriomis visi triukšmingai reiškė savo džiaugsmą ir prašė Bruto kalbą pakartoti. Ir tikrai. Didelio anglų dramaturgo reikštas mintis gerbiamasis svečias taip pasakė, kad sunku buvo susilaikyti neplojus ir nešaukus. Mums, vilniečiams lietuviams, tatai buvo didelė ir nepaprasta naujiena.

P. St. Pilka padeklamavo dar visą eilę kūrinių, parašytų ir nelietuvių rašytojų.

Suminėsime čia bent tuos, kurie pavyko atsiminti. Antras deklamuotas dalykas tai buvo taip pat iš Šekspyro veikalo (Hamleto rolė), trečias — iš „Aušros sūnų" Rusteikos monologas — priesaika, kada Rusteika, apsiginklavęs knygomis, iškėlęs kruviną ranką iškilmingai pasižada kovoti su galingosios Rusijos caru ir kovą laimėti.

Toliau deklamavo Kossu-Aleksandravičiaus eilėraštį „Šilainę", Kazio Zupkos eilėraštį apie Darių-Girėną. Čia p. St. Pilka poeto žodžiais vaizdžiai išreiškė, kaip du Lietuvos didvyriai, aukštai į padanges, į žvaigždes iškilę, drauge su savimi iškėlė ir mažutį kraštą, kurs, ties Soldinu su didvyriais nusileidęs, išgarsino juodais šydais prisidengusios Lietuvos vardą visame pasaulyje. Buvo padeklamuotas A. Miškinio eilėraštis „Tu nematei" ir Kazio Binkio „Pavasaris" Maironį pamėgdžiojant. Pastarasis autorius vaizduoja senutės mūsų žemės flirtą su gražiu, šiltu pavasariu, kurs tūkstančiais stebuklingų karštų pirštų glosto ir kaitina senąją plikę. Senelė žemė kasmet išteka už pavasario, o rudenį vėl skiriasi. Poetas artisto lūpomis linki bedantei senutei nors kartą taip ištekėti, kad rudenį nebereikėtų skirtis.

Publikai labai patiko K. Binkio „Salem aleikum" deklamavimas. Svečias šį eilėraštį pakartojo du kartu. Taip pat pakartojo ir Bruto kalbą. Be to, buvo padeklamuota daugiau dar gražių Vytauto Sirijos Giros ir vieno prancūzų liaudies poeto eilėraščių. Kai kuriuos čia suminėtus eilėraščius ir vieną kitą naują p. S. Pilka pakartojo ir kitą dieną, mūsų artistams-mėgėjams suvaidinus K. Binkio „Atžalyną".

Po deklamacijų Gerbiamasis svečias prašomas teikėsi papasakoti susirinkusiems įdomių dalykų apie valstybinį Lietuvos dramos teatrą, operą ir baletą. Iš pasakojimų sužinojome, kaip vystėsi ir augo Lietuvos teatras nuo pirmųjų nepriklausomybės metų ir ką yra šiandie pasiekęs. Pasirodo, kad nuo 1918 metų Lietuvos teatras, kurio pirmoji užuomazga yra atsiradusi Vilniuje, yra suvaidinęs ligi šių dienų apie 400 visokių veikalų. Tame skaičiuje yra 48% visų vaidintųjų dalykų, kurie buvę imti iš savo lietuvių rašytojų kūrybos. Lietuvos teatro scena esanti mačiusi labai daug pačių rimtųjų pasaulinės garsos rašytojų kūrinių. Valstybinis Liet. teatras esąs ne toks, kaip kiti Europos teatrai. Sunku esą pasakyti, koks jis yra palyginti su kitais teatrais, geresnis ar blogesnis. Viena esą aišku, kad Lietuvos teatras turįs specifinį, savotišką charakterį. Jis dažnai vaizduojąs tai, kas patiems lietuviams būdinga ir įdomu, kas kitiems nebūtinai turį patikti ir nebūtinai patinką.

Kad kartais tenką girdėti Lietuvos teatro kritikos, tai tatai rodą, jog Lietuvos visuomenė nenorinti tenkintis tuo, ką esanti pasiekusi.

Ji dar siekianti aukščiau kilti ir tobulėti. Tuo patys vaidintojai-artistai esą tiktai patenkinti. Atsitinką kartais, kad vienas kitas reiškiąs savo nepasitenkinimą teatru ir jį peikiąs. Bet čia reikią suprasti sunkią ir teatro padėtį. Jis turįs įtikti visų pažiūrų, įvairių įsitikinimų ir profesijų žmonėms. Jis turįs skaitytis su tuo, kad teatrą lankąs universiteto profesorius ir eilinė tarnaitė. Visiems niekas niekuomet dar nesąs įtikęs. Tačiau teatras vis dėlto turįs didelį pasisekimą. Tai rodąs gausus teatro lankytojų skaičius.

Lietuvos teatras ieškąs naujų kelių, nuolat stengiąsis tobulėti, norįs ką nors nauja, originalu surasti. Bet čia esą ir sunkumų. Kalbant apie Lietuvos visuomenės tipų atvaizdavimą, reikią pasakyti, kad kai kurie mūsų profesijų tipai dar tik formuojąsi. Esą turime aiškų klebono tipą, ir jis nesunku esą pavaizduoti. Bet, pavyzdžiui, laisvosios pokarinės Lietuvos lietuvio advokato tipas dar nesusikristalizavęs. Kur kas lengviau esą parodyti žydo advokato tipą. Be to, Lietuvoje esą kitoki santykiai ir tarp valdininkijos. Pats didysis pareigūnas, pvz., ministras paduodąs ranką savo tarnui, o teatro direktorius sveikinąsis su eiliniu teatro darbininku. Taip jau esą priimta. Kitaip pasielgus esą galima susilaukti visai teisingo priekaišto. Tie faktai rodą, kad ir valdininkijos tipas Lietuvoje esąs kitoks, nei kur kitur.

Lietuvos teatras turįs visų pirma visuomenės auklėjamąjį tikslą. Todėl ne bet ką galįs vaidinti, visuomet turįs rinktis tokį dalyką, kuris atitiktų jo tikslą. Tai irgi nelengvas esąs darbas, nors labai dėkingas. Lietuvos vyriausybė remianti teatrą, kaip auklėjimo įstaigą, teatras gaunąs iš valdžios subsidijų (lėšų). Be Kauno valstybinio teatro, Lietuvoje esąs ir kitas valst. teatras Klaipėdoje. Abudu teatrai nesitenkiną tik miestu. Jie vykstą su vaidinimais ir į kaimą: Klaipėdiškis — į Žemaičius, Kauniškis — į Aukštaičius. Lietuvos ūkininkas dabar labai pažengęs priekin palyginti su prieškarinių laikų ūkininku. Jis turįs daug žinių, gerokai šviesus esąs, skaitąs laikraščius. Bet tam pačiam praprususiam kaimiečiui dar trūkstą kultūringos sielos. Spauda nemaža jau padariusi, o teatrui daug dar lieką padaryti; jam reikią auklėti Lietuvos piliečio sielą. Valst. Lietuvos teatro pionieriai Konstantinas Glinskis, Andrius Oleka-Žilinskis, Vaičkus, ilgus metus režisavę Liet. teatre, esą išėję geras mokyklas ir daug nusipelnę Lietuvos teatrui žmonės. Daug nuopelnų turįs taip pat režisorius Dauguvietis. Teatro aktoriai nemažą esą pasinaudoję taip pat M. Čechovo režisūra. Dabar Lietuvos dramos teatre, balete ir operoje iš viso dirbą 300 žmonių. Įdomu tai, kad atsirandą labai gerų naujų jaunų artistinių jėgų tiek, kad galima esą iš ko pasijoti ir iš gerųjų pačius geriausius išsirinkti. Neseniai atsiradusi jauna, grakšti, geriausiomis šokikės ypatybėmis prigimties apdovanota gabi baletininkė Sabaliauskaitė. Kartais koks talentas pasirodąs visai netikėtai ten, kur niekas nelaukęs. Neseniai pasirodę, kad vienas paprastas „Maisto" darbininkas turįs labai nepaprastą ir stiprų tenorą. Teatras susirūpinęs jo talentu. Naujų jėgų nemaža atsirandą. Teatras nuolat žengiąs priekin. Savo senuosius darbininkus vis papildąs jaunaisiais, nors tų jaunųjų tarpe esą jau gerokai nuplikusių žmonių.

Pabaltijo valstybių tarpe, palyginus su Latvija ir Estija, Lietuvoje teatrų per pusę mažiau. Bet kitais metais esą ketinama įkurti dar du nauju Lietuvos valstybiniu teatru.

Tačiau esą žinotina, kad teatras nemaža atseinąs. Antai vienai operai pastatyti reikėję net 120.000 litų! Buvę suskaityta, kad valstybė prie kiekvieno provincijos žiūrovo primokanti teatrui po keliolika litų.

Iš viso to įdomaus p. S. Pilkos pasakojimo aišku, kad Lietuvos vyriausybė yra labai susirūpinusi savo visuomenės švietimu. Todėl teatrui, be papeikimų, kartais malonu būtų esą susilaukti ir tokių asmenų, kaip Tumas-Vaižgantas, kurie norėtų tą patį darbą ne tik papeikti, bet ir pagirti ir vaižgantiškai paieškoti „deimančiukų". Tuomet ir tiems patiems žmonėms lengviau sekąsis darbas.

V. Martinkėnas.

Iš diskusinio vakaro teatro reikalu

Praėjusiais metais Meno ir Literatūros draugija neparodė didelio veikimo. 1937 metais buvo daug geriau. Kai kitos draugijos buvo uždarinėjamos, Meno ir Literatūros draugija, reikia pripažinti, veikė labai intensyviai. Paskaitos ir diskusiniai vakarai būdavo rengiami maždaug kas savaitę, kas dvi savaites. O pernai draugijos veikimas buvo jau visai sumažėjęs. Bet gal ne pati draugija yra kalta, kad jos veikimas ūmai sumažėjo. Taip jau susidėjo kiti dalykai. Svarbiausias bene bus tas, kad tie visi klausimai apie literatūrą ir meną apskritai, perėjo pernai į spaudos puslapius.

Jeigu seniau kiekvienas, ką nors parašęs apie literatūrą ėjo su savo referatu į Meno ir Literatūros draugiją, ir čia nedideliame žmonių būrelyje paskaitydavo savo referatą, tai pernai kaip tik pamėginta išeiti iš nedidelio būrelio žmonių ribų platesnėn plotmėn. Spaudoje imta gyvai nagrinėti literatūros ir apskritai kultūros klausimai. Tai, be abejo, yra visai geras reiškinys. Bet dėl to Meno ir Literatūros draugijos veikimas neturėtų sustoti.

Sausio mėn. 24 dieną p. Mykolė Krinickaitė-Astaškienė skaitė draugijoje paskaitą: „Aktoriaus menas". Paskaita buvo neilga, bet daug joje pasakyta. Suskirsčiusi aktorius į keturias pagrindines rūšis — į aktorius pamėgžiotojus, savęs rodytojus, — vaizduotojus ir įkūnytojus prelegentė, laikydamasi to savo suskirstymo, apibūdino visus mūsų aktorius, ypač nuolatinesnius.

Jeigu mano atmintis manęs neapvils, pamėginsiu trumpais žodžiais nupasakoti tas keturias aktorių rūšis. Pamėgdžiotojai arba, kaip prelegentė sakė, sekėjai, yra tie artistai, kurie neįstengia patys sukurti charakterio; jie daugiau pamėgdžioja jau matytus tipus teatre ar gyvenime. Savęs rodytojai yra tie artistai, kurie neįstengia įsigyventi savo rolėn, kurie neįstengia, taip sakant, persivaizduoti į vaidinamą asmenį; jie tik save rodo. Tiesą sakant, nė vienas artistas negali visiškai savęs pakeisti, nes visuomet vaidinamame asmenyje bus matyti esmeniškų aktoriaus žymių. Bet artistai savęs rodytojai paprastai daugiau save rodo, negu vaidinamąjį asmenį. Artistai vaizduotojai yra tie, kurie daugiau ar mažiau įstengia persivaizduoti. Ir pagaliau artistai įkūnytojai yra tie, kurie visiškai sugeba persivaizduoti į vaidinamą asmenį. Šitokių artistų labai retai pasitaiko.

Mūsų artistų tarpe yra visokių, nėra tik ketvirtosios rūšies artistų.

Diskusijų metu šiuo kart jau nekelta klausimo ar mums nuolatinis teatras yra, ar nėra reikalingas. Kalbėta tik, kaip mūsų teatrą patobulinti, pageidauta, kad patys artistai daugiau susirūpintų savo žinių pagilinimu, nes, esą, nepakanka tos pažangos, kurią mūsų artistai yra padarę.

Pageidauta taip pat, kad mūsų visuomenės aukštesnieji veiksniai rimčiau susirūpintų savo teatru. Visa tai rodo, kad nuolatinis teatras yra mums būtinai reikalingas, ir nekeliama jo reikalingumo ar nereikalingumo klausimo, kaip kad prieš kelerius metus yra buvę. Kalbama tik apie tai, kas reikia daryti, kad teatras būtų geresnis.

Diskusijose buvo iškilęs ir teatro krypties klausimas. Prikišama buvo, kad mūsų teatras stengiasi būti perdaug nutūralistinis. Bet iš kitos pusės buvo pastebėta, kad jis jau kaip tik stengiasi išeiti iš gryno natūralizmo. O kad teatras buvo ir dar žymia dalimi yra natūralistinis, tai esą kol kas būtina, nes natūralizmas esąs tasai pagrindas, ant kurio gali išaugti kokia nors kita teatro kryptis. Tuo tarpu mūsų teatras eksperimentuoja.

Tarp kitko pageidauta, kad vaidinimai būtų režisuojami vieno kurio nors režisoriaus, o ne kelių iš karto. Vieną vaidinimą gali režisuoti vienas kuris nors artistas, kitą — kitas, bet kas jau yra apsiėmęs režisuoti, tai tegu režisuoja pats vienas ligi galo. Tuo būdu, esą, kiekvienas režisorius galėtų geriau parodyti, ar jis sugeba režisuoti, ar ne, ir būtų atsakomingesnis už vaidinimo visumą.

A. Pangonis.

Silpnai atrodo „Atžalynas"

Ačiū Dievui! Po šešių mėnesių lietuviškos scenos mėgėjai gavo leidimą suruošti vakarą. Per pusmetį „Aide" kartas nuo karto skaitydavome, kad ruošiamas lietuviškas vakaras, kad bus vaidinta toks ir kitoks veikalas. Pastaba - Jei bus gautas leidimas. Po kiekvienos tokios žinios šeštadieniais ir sekmadieniais vieni kitus klausinėjome.

— Gavo leidimą? Bus vakaras?

— Negavo. Nebus.

Slinko savaitė po savaitės, mėnuo po mėnesio ir praėjus pusmečiui pagaliau suūžėmė į erdvią Vytauto Didžiojo gimnazijos salę, užimdami visas vietas; balkonas prisikimšęs mokinių.

Ir kur čia žmogus neskubėsi pažiūrėti vaidinimo, jei per šešis mėnesius nematėme. Be to, galvojome dar ir taip, kad mūsų scenos mėgėjai tikrai bus gerai pasiruošę ir suvaidins penketukui. Nepavyko, ir jaučiamės apsivylę. Apsivylimas juo didesnis, kad buvo vaidintas lietuviškas veikalas, kurį Vilniuje matėme pirmą kartą. „Atžalynas" — Kazio Binkio parašyta keturių veiksmų drama. Turinys — gimnazijos mokinių gyvenimas.

Vilniečiai, kas domisi teatru, panašias dramas matėme jau tris. Pirmiausia „Liutnios" teatre K. Lečyckio „Štuba", vėliau Herco „Jaunas miškas", dar vėliau vengrų dramaturgo (pavardės neatsimenu) — „Matūrą". Panašumo tarp tų dramų yra daug, tik skiriasi pagrindinės mintys. Dabar štai pamatėme ketvirtą iš eilės, jau lietuvio parašytą dramą — „Atžalynas", kurioje autorius parodo turtingą bevaikę Keraičių šeimą, vienos gimnazijos šeštą klasę, kurioje dingsta žiopliui Tijūnui 100 auksinų, pedagogų tarybą su muziejinio pobūdžio mokytojais ir rūbų siuvyklą, kur paaiškėja visa Tijūno pinigų pražuvimo paslaptis.

Pasak Lietuvos spaudos, Kaune, Klaipėdoje ir kituose miestuose K. Binkio „Atžalynas" turįs didelį pasisekimą. Mūsų scenoje šis veikalas nepavyko ir tai visų pirma todėl, kad mokinių roles vaidino mokiniai, kurie juk ne visi tinka scenai (išskyrus B. Cibulską Šuros rolėje). Pats buvau mokinys ir todėl esu įsitikinęs, kad klasėje mokiniai daug natūraliau elgiasi, negu šiuo žygiu scenoje, kur matėme labai daug dirbtinumo ir šaržos.

Iš senosios gvardijos artistų išsiskyrė: M. Krinickaitė, V. Jurkevičius, E. Deveikis, A. Munčelis ir P. Žemaitis. Kitiems mažiau pavyko, ypač J. Astaškai, kuris jokiu būdu neišsivaduoja iš Lebercono rolės, o būtų laikas. Be to, (Nežinau, gal tai autoriaus valia) — inspektorius atrodė tiesiog neįtikėtinas kišdamas visur savo nosį (Ar gal tai inspektorių veiklos būdingas bruožas?). Ta proga tenka pasakyti, kad ne tik mūsiškis Binkis, bet ir anksčiau minėtieji lenkai ir vengras dramaturgai kažkodėl mėgsta karikatūrinti mokytojų personalą, kuris publikoje sukelia pasigailėjimo jausmą. O iš tikro, gimnazijų mokytojus pažįstame daug iš geresnės pusės. Žinoma, jei tai būtų komedija, tai jos tikslas yra pajuokti žmonių ydas ir užfiksuoti silpnąsias vaizduojamųjų asmenų puses. Bet čia yra gryno kraujo drama, kur karikatūroms nėra vietos.

Grįžtant prie pačios vaidybos, kurioje pažangos beveik nejuntama, galima trūkumus pateisinti tik minėta aplinkybe, kad mokinių roles vaidino mokiniai, o įgudę scenos mėgėjai maža turėjo progos pasirodyti. Tačiau pateisinamoji aplinkybė visiškai neišteisina ir todėl norėtumėm matyti iš scenos mėgėjų pusės kruopštesnį pasiruošimą vaidinimams, o pirmoje eilėje maldaujame išmokti roles. Tai yra elementarinė gero vaidinimo sąlyga. O juo labiau, kad mūsų scenos mėgėjai turi gražaus laiko. Reikia tik prisispausti, daugiau ir atsidėjus padirbėti, kreipti dėmesį į dikciją (taryseną), į lietuvių kalbos taisyklingumą, žodžiu, labiau ir nuodugniau domėtis scenos reikalu, o šia kryptimi dirbant galima daug laimėti vaidybos meno srityje. Laimėjimas būtinas visų pirma todėl, kad mūsų laikais scenoje vieta yra ne komedijantams, bet aktoriams — artistams. Be to, Vilniaus lietuvių visuomenė, taip gausiai lankydama lietuviškus vaidinimus, irgi turi savo reikalavimus.

Mes būriais ateiname į vaidinimus, o jūs artistai iš savo pusės padėkite visas pastangas, kad vaidinimai būtų meniški.

R. Mackevičius

Dar viena Lydos lietuviška byla

Sausio 28 dieną Apeliacijos Teismas Vilniuje nagrinėjo dar vieną Lydos apskrities lietuvio bylą.

Bylos nagrinėjimas prasidėjo tuojau po 9 val. rytą. Teismo tvarkdarys sukvietė atskiran kambarin 5 liudytojus, kaltinamųjų suolan pasodino Petrą Valentukevičių. Jis Apygardos Teismo Lydoje už priešvalstybinį veikimą buvo nuteistas 3 metams kalėjimo; be to, jam buvo atimtos piliečio teisės 6 metams. Išėjo ir susėdo už stalo trys teisėjai, šalia jų stalo gale — prokuroras, iš kito galo – sekretorius. Prie gynėjų stalo advokatas M. Engelis.

Bylos pradžioje gynėjai ir prokuroras prašė dar kartą ištardyti kai kuriuos liudytojus. Teismas jų prašymą patenkino.

Teismas apklausinėja P. Valentukevičių ir pradeda skaityti kaltinamąjį aktą. Sužinome, kad P. V. kaltinamas už rengimąsi atplėšti nuo valstybės šiaurės rytų jos dalį, rinkdamas ir platindamas priešvalstybines knygas, pats platindamas gandus, kad anksčiau ar vėliau toji valstybės dalis atiteksianti Lietuvos Valstybei, ir duodamas klausyti kitiems per radiją Vilniaus Vadavimo Sąjungos ruošiamas audicijas.

P. V. prie kaltės neprisipažįsta.

— Tas knygas, už kurias aš kaltinamas, policija per kratą rado Dubičių skaityklos palėpyje. Aš jas, atvykęs į Dubičius, surišau pundelin ir rengiaus nuvežti Vilniun ir atiduoti „Rytui". Šių knygų niekam nedalinau. Priešvalstybine agitacija neužsiėmiau, radijo audicijų klausyti kitiems nedaviau.

Šiaukiami liudytojai. Įeina policininkai Jonas Pučila ir Steponas Grzesila, neviešosios policijos tarnaudojas Stanislovas Aleknavičius (kilęs iš Poselionių, Alytaus apskr.), Dubičių gyventojai Mykolas Zalanskas ir Malvina Jonytė. Prasideda nuobodus personalijų klausinėjimas. Pagaliau, paliekamas vienas Pučila, kiti vėl grįžta reiškėjų kambarin.

— P. V. didelis veikėjas, — pradeda pasakoti Pučila. — Jis varė priešvalstybinę agitaciją, dalino uždraustas knygas, leisdavo klausyti per radiją neleistinų agitacijų.

— Ar tamsta tai pats visa girdėjai? — įsikiša advokatas.

— Ne, iš savo konfidentų.

— Ar tamsta moki lietuviškai, ar bent supranti vietos žmonių kalbą?

— Nemoku ir nesuprantu.

— O daug tamsta turėjai tų konfidentų?

— Du asmenis.

— Ar nepasireiškė Dubičiuose komunistinis judėjimas?

— Taip, buvo stipriai pasireiškęs.

— O kokie buvo P. V. santykiai su Dubičių komunistais.

— Jis kovojo su komunizmu.

– Gana, prašau sėstis, — nutraukė pirmininkas. — Prašau pakviesti kitą liudytoją.

Atėjo Grzesila. Vėl prasidėjo tas pats pasakojimas apie P. V. veikimą, jo santykius su vietos žmonėmis, apie turimus konfidentus, apie Dubičių komunistus, proklamacijas, nepatenkintų jaunuolių mėginimus pašalinti P. Valentukevičių iš Dubičių.

— Tai P. V. su komunizuojančiu jaunimu sugyveno bloguoju? — klausia gynėjas M. Engelis.

— Jis su jais kovojo, — tvirtai atsako liudytojas, kaukšterėja batu į batą ir atsisėda prie Pučilos skirtame publikai suole.

Prieš teismą atsistojo Stanislovas Aleknavičius. Jis dalyvauja visose Lydos lietuvių bylose, tai vyriausias kaltinimo šulas. Ir iš tikrųjų, jis tvirtai ir įtikinančiu balsu ima pasakoti P. V. gyvenimą beveik nuo pat mažens ir kartoja visus kaltinimus, kurie surašyti kaltinamajame akte.

— Tamsta sakai, kad kaltinamasis kalbėjęs kitiems, — klausinėjo Teismo pirmininkas, — jog Vilnių lenkai esą pagrobę.

— Jis taip kalbėjęs, – patvirtina S. Aleknavičius.

— Ar tamsta supranti lietuviškai?

— Taip, suprantu ir pats kalbu, tad galiu tvirtinti. „Zagrabić" — bus „pagrobti". Šį žodį kartoja kelis kartus ir Teismo pirmininkas.

— Ar pats tai girdėjai, ar iš kitų?

— Iš savo informatoriaus.

— Ar tik iš vieno?

— Iš vieno.

— Ar jis patikimas žmogus?

— Patikimas.

— Ar P. V. palaikė kontaktą su vietos komunistais?

— Palaikė.

— Ar su jais kovojo?

— O ne! Lietuvių nacionalistų ir komunistų siekiai sutampa, ir P. V. su jais ėjo ranka rankon. Jis ir su „Kultūra"... yra tokia neva kairiųjų draugija... jis ir su ja ėjęs išvien, — skubiai kalba liūdytojas, lyg bijodamas, kad pirmininkas jo kalbos nenutrauktų kitu klausimu.

Pradeda kamantinėti advokatas

— Tamsta daug smulkmenų esi papasakojęs teismui iš P. V. gyvenimo. Iš kur tamsta visa tai žinai?

— Iš jo pačio. Juk aš jį tardžiau ir jis turėjo išsipasakoti.

— O dar iš kur?

— Iš mano informatorių, konfidentų.

— Ar daug jų tamsta turėjai?

— Tris.

— Ar tie patys, kuriuos turi Pučila ir Grzesila.

— Tik vienas mano, kiti tie patys.

Paskui adv. Engelis priminė šį atsakymą gynimo kalboje ir įrodinėjo, kad bent pusė Dubičių skaityklos lankytojų turėję būti policijos konfidentai. „Jei taip iš tikrųjų būtų buvę, tai kodėl jie nenutraukdavę pragaištingojo P. V. darbo, o tik bėgiodavę su pavėluotais pranešimais į policiją? Čia kažkas neaišku", abejojo gynėjas.

— O kaip tamsta apibūdintum P. V. veikimą Dubičiuose? — vėl klausia advokatas.

— Dubičiai prieš P. V. atvykimą buvo ramūs, žmonės maldingi Kai atvyko jis, prasidėjo bruzdėjimas, žmonės ėmė domėtis nereikalingais klausimais.

— Kuriais?

— Lietuvybe.

— Tai kaip tamsta pasakytum: ar jo veikimas turėjęs nusikaltimo žymių, ar buvęs legalus?

— Tik nelegalus.

-- O kuo tamsta gali paremti savo žodžius?

— Visi žmonės pradėjo kalbėti lietuviškai. Jaunimas jau buvo beužmirštąs lietuvių kalbą, seniai tik laikėsi, o dabar ir jaunieji pasekė tėvus.

— Ar žmogus, kuris kalba lietuviškai, tamstos manymu, jau yra nusikaltęs?

Liudytojas tyli, pagaliau, atleidžiamas ir sėdasi greta pirmųjų liudytojų.

S. Aleknavičiaus vieton atsistojo Mikas Zalanskas, rimtos išvaizdos, pagyvenęs Dubičių kaimo ūkininkas. Jis klausiamas apibūdina P. V. iš teigiamos pusės.

— Jis mums tik gera darė, — sakė M. Zalanskas. — Jo skaitykloje mes skaitėme knygas ir laikraščius, mokėmės geriau savo ūkius tvarkyti.

— O ar nevarė priešvalstybinės agitacijos? — klausia Teismo pirmininkas.

Liudytojas tyli, — atrodo, nesupranta klausimo.

— Ar jis sakė prakalbas į visus susirinkusius, ar kalbėjo su pavieniais asmenimis? — kartoja pirmininkas.

— Jis kalbėjo su kiekvienu.

— O ar nesakė, kad Vilnių lenkai pagrobė?

— Aš negirdėjau.

— O ar klausėte radijo audicijų?

— Nebuvo kada.

— Kaip tai?

— O taip. Atvežė P. V. radiją, pastatė skaitykloje ir pats išvažiavo Vilniun. Uždarytoje skaitykloje jis pastovėjo gal mėnesį.

— O ko P. V. tuomet Vilniun važinėjo?

— Pas sergaliojančią žmoną.

Malvina Jonytė buvo paskiausiai klausinėjama.

— Knygas aš pati P. V-iui padėjau surišti į pundelius ir nunešti pirkios palėpėn. Jos ten taip ir išgulėjo, kol atvykusi policija jas pasiėmė, — aiškino ji teismui.

— O kodėl P. V. jaunimas nemėgo? — paklausė pirmininkas.

— Jis jam sakė, kad reikia vyresniųjų klausyti, padoriai gyventi, bažnyčion vaikščioti. Už tai jie supyko ir liovėsi valkščioję skaityklon. Paskui graižėsi išvarysią tokį vedėją iš savo kaimo.

Gynėjas adv. Engelis paprašė teismo sugrąžinti S. Aleknavičių ir papildomai ištardyti. Čia pat sėdėjęs Aleknavičius grįžta prie teismo.

— Ar knygos, kurias tamsta paėmei iš P. V., turėjo debitą? — klausia advokatas.

— Nežinau, netikrinau.

— Ar paimtųjų knygų tarpe nėra tokių, kurios yra išleistos čia, Vilniuje?

— Nežinau, netikrinau.

— Iš devynių paimtųjų knygų septynios išleistos Vilniuje, vadinas, administracinės valdžios savo metu buvo peržiūrėtos ir nesukonfiskuotos, — konstatuoja gynėjas. — O kada buvo įtaisytas radijo imtuvas Dubičių skaitykloje ir kada buvo jis iš ten kitur perkeltas? — vėl klausia gynėjas.

— Aukštasis teisme, — skuba liudytojas, — aš apie visa tai smulkiai negaliu prisiminti. Aš tik galiu pasakyti, kad P. V. radijo imtuvą ir dabar turi.

— Taip, aš turiu, — patvirtina atsistojęs P. V., — tik savo privatiniame bute.

— Ar nepatikrinai tamsta per savo informatorius, kiek laiko radijo aparatas stovėjo Dubičių skaitykloje? — klausia ir prokuroras

— Nepatikrinau, nežinau. Man tik buvo pranešta, kad P. V. davinėjęs kitiems klausyti Vilniaus Vadavimo Sąjungos pranešimus iš Kauno.

— Ar turėdavai tamsta iš savo informatorių pranešimus iš anksto apie rengiamus P. V. skaitykloje susirinkimus? — klausia gynėjas.

— Ne, neturėju. Aš tik žinau, kad Stašio bylos metu P. V. labai...

— Šis reikalas neturi ryšio su šia byla, — nutraukė teismo pirmininkas. — Tamsta nesi įgaliotas kaltinti, kaltinti gali prokuroras. Prašau sėstis.

Kalba prokuroras. Jis palaiko iškeltus kaltinamajame akte priekaištus, bet, imdamas domėn pagerėjusius lenkų lietuvių santykius, prašo sumažinti P. V. bausmę. priteisti tik dvejus metus kalėjimo ir tai sąlyginai.

Po petraukos kalba advokatas M. Engelis. Kalba daugiau kaip valandą laiko. Jo kalba graži, logikos atžvilgiu kieta, kaip plienas, skamba įtikinančiai. Jis griauna kaltinamojo akto priekaištus, besistengdamas įrodyti, kad kaltinamasis negalėjęs nusidėti, nes knygos, kuriose neva esama nusikaltimo žymių, visą laiką išgulėjusios nevartojamos palėpyje, kad nevaręs priešvalstybinės agitacijos nei pats, nei leidęs klausyti tokios agitacijos per radiją. Labai įspūdinga buvo ta kalbos vieta, kur buvo nupasakojęs, kokia buvusi administracijos nuotaika tuo metu, kada buvo daroma pas P. V. krata ir kada jo byla buvo nagrinėjama Apygardos Teisme Lydoje. Gynėjas, baigdamas kalbą, pareiškė savo gilų įsitikinimą, kad P. V. nėra kaltas ir prašė jį išteisinti.

Po trumpo, palyginti, pasitarimo Teismas paskelbė: Prikišama P. V-iui kaltė neįrodyta, Apygardos Teismo sprendimas panaikinamas; P. V. baudžiamas sąlyginai 8 mėnesiais kalėjimo už lenkų tautos įžeidimą. 1934 — 1937 m. pavartojęs sakinį: „Lenkai užgrobė Vilnių".

Iš salės skubiai išeina Aleknavičius, Pučila ir Grzesila, kiti — skirstosi lėtai. P. V. gerai nusiteikęs, ketina kreiptis į aukštesnę instanciją: jis giliai tiki, kad jam pasiseksią įrodyti, jog esąs nekaltas.

v.

Naujoji Lietuvių Tautininkų Sąjungos vyriausioji valdyba pas Sąjungos Šefą Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną. Greta Prezidento Lietuvių Tautininkų Sąjungos pirmininkas premjeras Vladas Mironas, finansų ministras J. Indrišiūnas. Iš kairės — teisingumo ministras J. Gudauskis, Lietuvių Mokytojų Sąjungos pirmininkas švietimo viceministras K. Masiliūnas. Stovi iš dešinės į kairę adv. J. Baltrušis, Seimo narys J. Vilušis, Visuomeninio darbo Valdybos generalinis sekretorius V. Vileišis, Lietuvių Šaulių Sąjungos vadas plk. Pr. Saladžius, Lietuvių Tautininkų Sąjungos gen. sekr. M. Kviklys, Seimo prezidiumo narys B. Gudavičius, Jaunųjų Ūkininkų Ratelių vadas dir. Vl. Tiškus, Seimo prezidiumo narys dir. Alf. Gilvydis, LTJ „Jaunosios Lietuvos" S-gos vadas Kaulėnas ir Valstybės Tarybos narys Dr. Navakas.

KORESPONDENCIJOS

Švenčionių apskr.

Švenčionėliai. *Seniūnų rinkimai.* Šį mėnesį visoje Švenčionių apskrityje buvo renkami seniūnai. Švenčionėlių apylinkėje išrinkti šie seniūnai: Drustėnų seniūnijoje. V. Biegauskas (iš Miežionėlių) ir jo pavaduotojas F. Misiūnas (iš Drustėnų) — abu lietuviai; Dotinėnų seniūnijoje V. Čepulis (iš Dotinėnų) ir jo pavaduotojas J. Jankauskas (iš Burbų) — abu lietuviai; Juodiškėnų sen. J. Janonis (iš Juodiškėnų). jo vavaduotojas V. Turčinskas (iš Pliauškių) — abu lietuviai: Melagėnų sen. J. Jasiulionis (iš Baguciškės) ir pavaduotoju K. Verikas (iš Melagėnų) — abu lietuviai; Veikūnų sen. M. Pelėda (iš Gramackų) ir pavaduotoju K. Strakšys — abu lietuviai. *Seniūnas.*

Reškutėnai, Kaltanėnų valsč. *Švietimo reikalai.* Čia vietoje uždarytos Švenčionių „Ryto" mokyklos, šiemet pirmus metus veikia valdinė pradžios mokykla. Joje dirba žinomas „lietuvis" mokytojas B. Purvinis. Jis šio mėnesio pradžioje raštu pakvietė Reškutėnų jaunuolius (nuo 15 iki 19 metų amžiaus) į jo ruošiamus vakarinius kursus. Kadangi ten viskas dėstoma vien tik lenkų kalba, todėl niekas tų kursų lankyti nesutiko. Nors nėra įstatymo, kuris pilietį, sukakusį 14 metų, verstų mokytis, bet mok. Purvinis nesilankančius į kursus žada nubausti.

Reškutėniškiai visą laiką kiek galėdami rūpinosi savo mokyklos reikalais. Tad pasirodžius lietuvių laikraščiuose žinutei apie deklaracijų įteikimą, suskato visi savo būtiną pareigą atlikti. Jie jau vasario 9 dienų Kaltanėnų valsč. patvirtino deklaracijose savo parašus ir tą pačią dieną išsiuntė mokyklų inspektoriui.

Norisi tikėti, kad mokyklų valdžia jau kitais metais Reškūtėnų mokyklcje įsakys viską dėstyti lietuvių kalba, nes mokyklą lanko vien lietuvių vaikai. *Š. K.*

Daukšiai, Švenčionių valsč. *Vaikų mokymo reikalai ir seniūnijos rinkimai.* Daukšių valdinę pradžios mokyklą lanko beveik vien lietuviai vaikai, bet mokytojas B. Mitunievič, nors pats yra kilęs iš lietuviškos Tverečiaus parapijos, lietuvių kalbos nemoko. Jis su mokiniais kalba vien lenkiškai.

Tėvai, sužinoję iš laikraščių apie deklaracijas dėl lietuvių kalbos dėstymo mokykloje, pametę darbus, visi vasario 10 dieną nuvažiavo į Švenčionių valsč. patvirtinti savo parašų. Tačiau nesulaukę vuito, nes visą dieną nepasirodė valsčiuje, turėjo parsivežti deklaracijas namo su nepatvirtintais parašais.

— Sausio 22 d. čia buvo surengta mokykloje vaikams eglutė, į kurią buvo atsilankę ir dvi lietuvaitės: viena iš Čınčikų k. katachetė, o kita iš Misiūnų k. tėvų samdoma mokytoja. Pirmoji, kaip tinka, namo išvažiavo netrukus po eglutės iškilmių, o antroji...

— Daukšių seniūnijoje buvo sudaryti du kandidatų sąrašai, bet balsavimų nebuvo, nes valsčiaus sąrašas dėl tam tikrų trūkumų, rinkimų komisijos buvo atmestas. Tuo būdu į seniūnijos tarybą išrinkta 16 tarybininkų — visi lietuviai.

J—s.

Švenčionys. *Apie katalikiškosios akcijos veikimą.* Pereitų metų pabaigoje kun. mgr. K. Pukėno rūpesčiu Švenčionyse buvo įsteigti lietuvių vyrų ir mergaičių Katalikiškosios Akcijos skyriai. Tačiau Švenčionių storastija, tuos skyrius dar nepradėjusius veikti, uždarė. Paskelbus Vilniuje leidžiamame savaitraštyje „Vilniaus Aušroje", kad visi Katalikiškosios Akcijos skyriai jau gali veikti, Švenčionių lietuvių vyrų skyriaus valdyba buvo nutarusi sušaukti narių susirinkimą. Tuo reikalu skyriaus pirmininkas šiomis dienomis buvo nuėjęs į Švenčionių storastijos įstaigą pasiteirauti. Čia saugumo referentas skyriaus pirmininkui pareiškė, kad skyrius yra uždarytas ir jokio veikimo jame negali būti.

Kaip suprasti? „Vilniaus Aušroje" Katalikiškosios Akcijos asistentas kun. V. Taškūnas skelbia, kad skyriai gali veikti, o storastija neleidžia.

Š. K.

Suvalkų apskr.

Seinai, *Laimėjo teismo bylą.* 1938 metų liepos mėn. Seinų ir Punsko apylinkės lietuviai studentai, abiturientai ir mokiniai Navinykų sodžiuje buvo surengę privatinio pobūdžio vaišes. Krasnavo valsčiaus policijos komendantas Šmidtas, sužinojęs per „savo žmones" apie tas vaišes, atvyko su apylinkės kopo viršininku ir įsakė namų šeimininkui Sandai svečius išprašyti. Jam nesutikus, kom. Smidtas pats svečius išskirstė. Tuo metu tarp jo ir S. Ragelio įvyko ginčas.

Ryšium su tuo kom. S. tam pačiam S. Rageliui iškėlė bylą, kad jis neva buvo jį, komendantą, užpuolęs.

Sausio 25 d. Apygardos Teismas Suvalkuose S. Ragelį išteisino.

Liudininkas.

KRONIKA

Blaivybės savaitė

Ligšioliniu papročiu Vilniaus Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugija vasario mėnesio pirmąją savaitę skiria blaivybės idėjos propagandai. Savaitė truks nuo vasario 2 iki 8 dienos. Jos metu lietuvių visuomenė raginama energingai kovoti su įsigalėjusiu girtuokliavimu, skleidžiant šūkį: „Per blaivų jaunimą į tautos gerovę". Draugijos valdyba kreipėsi atitinkamais raštais į Vilniaus lietuvių organizacijas ir įstaigas, prašydama šią savaitę blaivybės reikalu surengti savybiniu būdu paskaitas, pašnekesius ir kt. Be to, Draugijos valdyba yra išleidusi atskirą „Kviesli", kuriame skelbiama blaivybės savaitė ir raginama visur, o ypač jaunimo tarpe, skleisti blaivybės idėją.

Kaip buvo pranešta, vasario 2 d. šv. Mikalojaus parapijos salėje įvyks Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos narių metinis susirinkimas. Bus kun. A. Mikailos paskaita, valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, naujos valdybos rinkimai, laisvi sumanymai ir kt.

Nauji lietuviškų dainų leidiniai

Mėnesinis kultūros žurnalas „Lietuviškas Baras" išleido kompozitoriaus Juliaus Siniaus spaudai paruoštų lietuviškų dainų rinkinį, pavadinta „Mūsų Dainos".

Be to, šiomis dienomis Vilniuje išeis iš spaudos dar vienas Juliaus Siniaus komponuotų dainų leidinys. Jame yra keturios dainos: 1) Mano gimtinė", 2) „Išjoj bernelis", 3) „Čia tėvynė tavo" ir 4) „Kur sapnų grožybė".

Išėjo „Jaunųjų Patarėjas"

Sausio 31 d. Vilniuje išėjo iš spaudos jaunimui skiriamas vienkartinis iliustruotas žurnalas „Jaunųjų Patarėjas". Jaunimas jame ras nemaža įdomios pasiskaitymui medžiagos. Žurnalo leidėjas Silvestras Urbonavičius.

„Varpo" choro dalyvių žiniai

„Varpo" choro dainavimo bandymai įvyksta kiekvieną savaitę *pirmadieniais ir penktadieniais* 20 val. Choro dalyviai prašomi uoliai dalyvauti visuose bandymuose.

Choro vedėjas.

Lenkų demokratai keičia savo iškabą

Vilniaus lenkų laikraščiuose buvo rašyta, kad Vilniaus miesto tarybos rinkimų metu vietos lenkų Demokratų Klūbas ketinąs susijungti su Lenkų Mokytojų Sąjunga ir socialistais. Be to, rašoma, kad tas pats Demokratų Klūbas ketinąs pasivadinti demokratų partija.

Redakcijos atsakymai

Susipratusiam. Mes kiekvieną, kas mums šiokiu ar tokiu būdu padeda varyti mums darbą, priimame ir skaitome savo bendradarbiu. Ir Tamstos parama mums bus brangi, mes ir Tamstą skaitysime savo bendradarbiu. Prašome siųsti „Aidui" ar jo priedams skirtus raštus atskirais lapais. Tai labai palengvina mums darbą.

V. Maminskui. Tamstos „malonų" laišką gavome. Jį vertėtų įdėti laikraštin su mūsų paaiškinimu, kad visuomenė žinotų, kaip kartais spaudos „draugai" pasielgia su sodiečio prenumeratoriaus jiems įteiktu perduoti skatiku ir kaip reaguoja, kai jiems primenama, jog reikia gerbti kitų nuosavybė. Trūksta mums tik Tamstos sutikimo; jo lauksime iki vasario 10 d., po to turėsime laisvas rankas ir su laišku pasielgsime savo nuožiūra.

Skaitytojui. Tamstos pastabos ir klausimai labai „paslaptingi". Tokiais klausimais kalbama nesidangstant slapyvardėmis.

Klajūnui. Jau pavėluota žinia. Prašome naujesnių dalykų.

Živilei. Kas galima, įdėjome. Į „Varpelį" taip pat bus kai kas įdėta. Rašykite daugiau.

Ąžuolangiui. Tuo reikalu geriau sisi būtų pasiteirauti mokyklų inspektorate.

J. Rainučiui. „Dešimts dienų valsčiaus arešte" gavome, bet įdėti negalėsime, nes nepažymėjote savo pavardės.

Exui. To straipsnio neįdėjome todėl, kad mums atrodė, jog jis gali sukelti bereikalingų ginčų.

Lindininkui. Įdedame tik kai kurias vietas. Kitos liesti būtų pavojinga.

E. Paneriečiui. Laišką, atvirukq ir „Ceitungą" gavome. Ačiū.

Varpučiui. Kas tiks, bus įdėta.

Jonei. Dėl stokos vietos jūsų korespondencija, kaip bendro pobūdžio ir be datų, bus įdėta vėliau.

J. K. Graži korespondencija, bet kas iš to, jeigu rašote apie perpyksčius įvykius, jų visai nesujungdami su paskutinių dienų įvykiais. Vadinasi, ji liks tik redakcijos žinioje.

Didžiausias mūsų tautos priešas yra alkoholis. Jis ne tik kvailina žmogų, bet padaro jį ūpingu, o tokiu žmogumi niekada pasitikėti negalima.

VYDŪNAS

Studentų Atstovybės rinkimai Kaune

Kaune įvyko Vytauto Didžiojo Universiteto Studentų Atstovybės rinkimai. Išrinkta 17 atstovų. Pagal balsų daugumą iš ateitininkų sąrašo išrinkta 5 atstovai, skautų ir skaučių sąr. — 2 atstovu, atsargos karininkų „Ramovės" 1 atst., varpininkų sąr. — 2 atst., Sambu rio sąr. — 3 atst., „Neo-Lituanijos" ir „Filiac-Lithuaniae" korporacijų sąr. — 2 atst., „Lietuvos" ir „Vilnijos" korp. sąr. — 1 atst., „Jūros" korp. sąr. — 1, žydų studentų sąr. — 1 atstovą.

Lietuvoje norima suvaržyti alkoholio vartojimą

Lietuvoje su žmonių girtuokliavimu kovoja dvi draugijos: Lietuvos Katalikų Blaivybės Draugija ir Lietuvos Blaivinimo Sąjunga.

Šiomis dienimis Kaune įvyko Lietuvos Katalikų Blaivybės Draugijos žymesnių veikėjų pasitarimas. Nuspręsta šių metų vasario 26 iki kovo 5 dienos suorganizuoti platesnio masto žiemos blaivybės savaitę. Jai sudaryta smulki programa. Be to, nutarta kreiptis į ministerijas ir įstaigas, kad blaivybės savaičių metu visoje valstybėje būtų suvaržytas alkoholio vartojimas ir kad tuo reikalu būtų išleistas atitinkamas įstatymas. Šių žygių Liet. Katalikų Blaivybės Draugija imsis su Liet. Blaivinimo Sąjunga bendromis jėgomis.

— Lietuvos Seimas pakeitė Baudžiamąjį Statutą. Pakeistos tos vietos, kur kalbama apie nusikaltimus valstybės išdavimu. Naujas statutas numato už tokius nusikaltimus baudimą ligi mirties bausmės imtinai.

— Lietuvos užsienių reikalų ministerija gavo tarptautinės 1937 metų Paryžiaus parodos Lietuvos paviliono dalyviams skirtus 100 diplomų, kurie išdalinti dalyvavusioms organizacijoms ir paskiriems asmenims.

— Kaune veikianti knygų leidimo bendrovė „Dirva" sausio 28 d. paminėjo savo 20 metų gyvavimo jubiliejų. Per šį pirmąjį dvidešimtmetį „Dirva" yra išleidusi 500 įvairių spausdinių.

— Iš Klaipėdos krašto atšaukiami valstybės tarnautojai, kurie yra kilę Didžioje Lietuvoje. Iki šiol jau atšaukta apie 40 tarnautojų. Jų vietas užima Klaipėdos krašto kilimo lietuviai.

KARAS ISPANIJOJE

Nacionalistai nuolat stumiasi priekin, į Pirenėjų kalnus, arčiau sienos su Prancūzija. Jų štabas praneša nemaža vietovių skaičių, kurias pasisekė užimti. Iš pranešimų matyti, kad mūšiai dabar eina Bergo, Manresos ir Motaros apylinkėse (žiūr. įdėtąjį 12 „Aido" numery žemėlapį). Podraug nusiskundžiama, kad dėl blogo oro ir pabiurusių kelių kariuomenė negali sparčiau žygiuoti.

Fronte vyriausybininkų pusėje atsirado trys tarptautinės brigados. Jos sudarytos iš savanorių, atvykusių Ispanijon iš Vakarų Europos ir iš Pietų Amerikos. Tos brigados stengiasi sulaikyti nacionalistus, kai kur ir pačios pradeda pulti.

Nacionalistų lėktuvai bombardavo dabartines vyriausybininkų sostines — Geroną ir Figuerasą. Nuo jų lėktuvų dar anksčiau nukentėjo anglų laivai. Už tai iš anglų nacionalistai buvo susilaukę smarkaus protesto.

Estramadūros fronte abi pusės stumdosi vietoje jau ilgesnį laiką. Madrido frontas taip pat pagyvėjo, čia puola nacionalistai. Tik dar neaišku, ar čia jie rengiasi pamėginti paimti Madridą, ar tik nori vyriausybininkus priversti nekelti iš čia savo kariuomenės,

Pakeistas devizų įstatymas

Šiomis dienomis Lenkijos vyriausybės organe (Dziennik Ustaw) buvo įdėtas finansų ministro parėdymas, kuriuo pakeičiamos 1936 metų liepos 24 dienos taisyklės dėl piniginės apyvartos su užsieniu. Tarp kitko, pavyzdžiui, išvažiuoją užsienin su pasu galės su savimi paimti be jokio leidimo 100 auksinų, o išvažiuoją su leidimu—po 5 auks. Iki šiol galima buvo su pasu išsivežti 200 auksinų ir su leidimu—po 10 auksinų.

BELGIJA JAUČIASI SAUGI

Savo metu buvo rašyta, kad Belgijos ir Olandijos emisijų bankai išvežė į Angliją visą savo aukso atsargą. Tai buvo padaryta, kaip pranešama, valstybių atsargumo sumetimais.

Dabar anglų dienraščiai praneša, kad Olandija kreipėsi į Belgiją, siūlydama sudaryti karo sutartį. Tačiau Belgijos vyriausybė nesutiko, pareikšdama, kad tokia sutartis nesiderintų su Belgijos neutralia politika. Be to, Belgijos vyriausybė esanti tos nuomonės, kad jai pakanka Anglijos iš Prancūzijos garantijos.

Dar apie žemės drebėjimą Čilio valstybėje

Spaudoje vis daugiau ir baisesnių žinių randame apie žemės drebėjimą Čilio valstybėje. Jau buvo rašyta, kad žemės drebėjimo metų sugriauta daugelis miestų ir kaimų ir žuvo apie 34 tūkstančiai gyventojų, o apie 50 tūkstančių buvo sunkiai sužeistų.

Telegramų pranešimu, tose vietose, kur įvyko žemės drebėjimas, žuvo apie ketvirtadalis visų gyventojų.

Pažymėtina, kad šiomis dienomis vėl pasikartojo daugelyje vietų žemės drebėjimas, tik jau daug mažesnis.

Įvairu-įdomu

Kaip saugojami diktatoriai?

Liūdni Jugoslavijos karaliaus Aleksandro, buvusios Austrijos kanclerio Dolfuso, Prancūzijos prezidento Dumergo likimo pavyzdžiai verčia nuolat budėti, saugant įžymiąsias asmenybes, kaip Stalinas, Hitleris, Musolinis...

Jų gyvybei nuo galimo pavojaus apsaugoti išdirbta ištisa apsaugos priemonių ir būdų sistema.

Kaip saugomas Hitleris. Vokietijos fiurerio asmens ir gyvybės apsaugos sistemoje yra keturi pagrindiniai dalykai. Pirma—jis pasirodo, atvyksta visur netikėtai, be jokių įspėjimų ar pranešimų iš anksto arba vėl — neatvyksta į iškilmes, kuriose laukiamas, o atsilanko tuo pačiu metu visai kitur. Antra — savo kelionėms jis naudoja išimtinai lėktuvą ar labai greita, specialų automobilį. Trečia—jis dažnai naudojasi antrininko patarnavimu — jį pakeičia, dalyvaudamas oficialiuose pasimatymuose labai į jį patį panašus vyras. Ir pagaliau, ketvirta — Hitlerio gyvenimas prabėga nuolatiniuose išvažiavimuose: iš Berlyno į jo pilį kalnuose — Berchesgadeną, iš Berchtesgadeno į Miuncheną, iš Miuncheno vėl į Berlyną...

Viso to pasėkoje net ir ilgai Vokietijoje gyvenančiam pasikėsintojui labai sunku žinoti, kur randasi tam tikru momentu fiureris, juo labiau, kad uždrausta dėti apie jo kelionės ar vizitus bet kokius pranešimus spaudoje.

Kad Hitleris turi antrininką, paaiškėjo visai netyčia. Kartą fiureris buvo pakviestas dalyvauti viename laiku dviejose iškilmėse: plenume Miunchenas — Zalcburgas atidaryme ir „Vokiško Meno Rūmų" Miunchene kertinio akmens padėjime.

Dėl kažkokio keisto nesusipratimo fiureris dalyvavo vienu metu abiejose iškilmėse, bet kuriose buvo tikrasis Hitleris, net jo artimieji nesistengė pasakyti.

Vadinas, tą valandą, kada antrininkas važiavo apžiūrėti naujo kelio, audringai sveikinamas minios ir saugomas ilgom grandim veidu į minią stovinčių karių — naujas apsaugos būdas, kad sargyba galėtų geriau sekti minią — Hitleris atvyko į Miuncheną — arba ir atvirkščiai, nes fiurerio antrininkas, kuriam mokama labai didelė alga, yra labai panašus į Vokietijos vadą.

Atrodytu, jog didžiausias pavojus galėtų būti atsilankant Hitleriui į vieną Berlyno kavinę, kur jis dažnai užeina išgerti arbatos. Hitleriui esant kavinėje niekas netrukdomas užeiti į vidų ir net užimti gretimą su fiurerio staliuką. Prie durų stovi keletas patikimų rudmarškinių, pasiruošusių kiekvienu momentu, jei tik pastebėtų ką įtartino, šaudyti.

Kitas pavojingas momentas yra tas, kada Hitleris važiuoja automobily pro jį sveikinančią minią. Jis virsta puikiu taikiniu ypač dar ir todėl, kad yra pratęs atsakinėti į sveikinimus, stovėdamas automobily. Tiesa, pavojų kiek sumažina jo nešiojami po rūbais šarvai. Be to, užpakaly jo visada sėdi penki rinktiniai šauliai ginkluoti šautuvais ir pistoletais.

Operon ir teatruosna Hitleris atvyksta netikėtai, paprastai jau vaidinimui prasidėjus, o išvyksta dar prieš pabaigą.

Musolinio apsauga. Italijos dučės saugumą patikrinti naudojamos beveik visos aukščiau aprašytos priemonės. Skirtumas tačiau toks, jog dučės buvimo vieta daug pastovesnė, tikslesnė ir daug kam žinoma.

Tiesa, Mussolinis niekad negeria kavinėje arbatos, o taip pat nesistoja automobily, pravažiuodamas pro minios užtvindytas gatves.

Praeityj jis nevengdavo susidurti su žmonėm, laisvai vaikščiodamas gatvėmis su savo prijaukintais liūtukais. Bet tai buvo prieš daugelį metų.

Šiandien dučė iš savo vilos Torlonijos ribų labai retai kur teišvyksta.

Su retomis išimtimis, Musolinį viešai pamatyti tegalima tik labai iš toli: kad ir kino kronikoje lengva pastebėti, jog džiugaujančią miną nuo dučės skiria neperžengiama siena — plieniniais šalmais vyrų eilės.

Visą dučei adresuojamą paštą atidaro svetimos rankos; siuntiniai atidaromi labai atsargiai. Mussolini nebijo, kad jį galėtų būti nunuodyti — svetur jis niekad niekur nevalgo, nebent pasiuntinybėse. Pusryčiauja visada namie. Teatrą lanko labai retai.

Kiek kas suvalgo

Tarptautinis statistikos biuras Ryme neseniai apskaičiavo, kiek kurio krašto darbininkai suvalgo palyginti su jų uždarbiu. Kinai labai mažai valgo, bet jų šeimos yra gausios ir uždarbiai menki... Todėl jie suvalgo 72%, tai yra pelno. Lenkai 62%, indai 62,5%, italai 61%, suomiai, estai ir švedai 57%, airiai 56%, čekoslovakai 55,5%, šveicarai ir rusai 49%, vokiečiai 46%, latviai 45%, norvegai 44%, Jungtinės Valstybės—43% ir prancūzai 40,5%.

Lietuvoj vienas žmogus Kaune, gaunąs algos 300 litų per mėnesį, suvalgo ne mažiau 30% savo uždarbio.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 ir nuo 16 iki 18

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca-Leidėjas **Liudvikas Cicėnas**. Drukarnia-Spaustuvė „RUCH" Wilno, Tatarska 6. Telef. 21-83. Redaktor-Redaktorius **Vincas Budrevičius**